

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă informativă privind jurisprudența Curții nr.128

Martie 2010

Depalle c. Franței - 34044/02

Hotărâre din 29.3.2010 [MC]

Articolul 1 din Protocolul nr.1

Articolul 1 alin. 2 din Protocolul nr.1

Reglementarea utilizării bunurilor

Obligația de a demola, pe cheltuiala proprietarilor și fără despăgubire, o casă achiziționată în mod legal, dar situată pe domeniul public maritim: *absența violării*

[Acest rezumat se referă, de asemenea, și la hotărârea pe cauza *Brosset-Triboulet și alții c. Franței*, nr. 34078/02, 29 martie 2010]

În fapt – În cauza *Depalle*, în 1960, reclamantul și soția sa au cumpărat o casă de locuit, care în parte a fost construită pe terenul situat pe malul mării, aparținând domeniului public maritim. Pentru a accede în mod legal la bunul lor, aceștia au beneficiat de autorizații de ocupare a domeniului public maritim temporare și supuse anumitor condiții, care au fost reînnoite în mod regulat până în decembrie 1992. Cauza *Brosset-Triboulet* se referă la fapte similare. În 1945, mama reclamantilor a achiziționat o casă de locuit, aparținând domeniului public maritim. Ocupanții succesivi ai parcelei au beneficiat de autorizații de ocupare prefectorale, care au fost reînnoite în mod sistematic din septembrie 1909 până în decembrie 1990. În septembrie 1993, prefectul a anunțat părților ambelor cauze că, intrarea în vigoare a Legii privind amenajarea, protecția și ameliorarea zonei de coastă („Legea zonei de coastă”) nu-i mai permitea să reînnoiască autorizația în condițiile anterioare, ținând cont de faptul că această lege exclude orice utilizare privată a domeniului public maritim, în special pentru casele de locuit. Totuși, acesta le-a propus, sub forma unui contract, o autorizație limitată, care prevedea o utilizare strict personală și care interzicea vânzarea sau transferul

terenurilor și a caselor, imposibilitatea de a aduce modificări imobilului, cu excepția lucrărilor de întreținere și posibilitatea pentru stat, la expirarea autorizației, să repună locurile în starea inițială sau să reutilizeze instalațiile. Părțile au refuzat propunerea și, în mai 1994, acestea au sesizat Tribunalul Administrativ în vederea obținerii anulării deciziei prefectului. În decembrie 1995, acesta a depus o cerere în fața Tribunalului Administrativ, deferind părțile pentru comiterea unei contravenții pentru că au continuat să ocupe domeniul public fără autorizație. Acesta a solicitat, de asemenea, repunerea terenului în starea anterioară construcției caselor, pe cheltuiala proprietarilor și fără despăgubire. În ultima instanță, Consiliul de Stat a hotărât în martie 2002 că bunurile litigioase făceau parte din domeniul public maritim, părțile nu se puteau prevala de un drept real asupra acestor bunuri și în consecință, obligația de remitere în starea inițială fără despăgubire prealabilă, nu constituia o măsură interzisă de articolul 1 din Protocolul nr.1 din Convenția europeană.

În drept – Articolul 1 din Protocolul nr.1: a) *Aplicabilitatea* – Prin aplicarea strictă a principiilor ce reglementează domeniul public, care nu autorizează decât ocuparea privativă precară și revocabilă, instanțele naționale au exclus recunoașterea în favoarea reclamanților a unui drept real asupra caselor lor. Faptul că ocuparea a durat o perioadă lungă de timp, nu a avut nicio incidență asupra apartenenței locurilor domeniului public maritim, care este inalienabil și imprescriptibil. În aceste condiții, și în pofida achiziției caselor cu bună-credință, din moment ce autorizațiile de ocupare nu erau constitutive de drepturi reale asupra domeniului public, Curtea pune la îndoială că aceștia puteau spera, în mod rezonabil, să continue să beneficieze doar în temeiul titlurilor de ocupare. De fapt, toate deciziile prefecturale menționau obligația, în caz de revocare a autorizației de ocupare, remiterea locurilor în starea inițială și aceasta a fost solicitat de autorități. În schimb, faptul că legile unui stat nu recunosc un interes particular ca fiind drept de proprietate, nu înseamnă că interesul în cauză nu poate, în anumite circumstanțe, să fie considerat un bun în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1. În speță, trecerea timpului a dus la apariția unui interes patrimonial a reclamanților de a beneficia de casele lor, care era în mod suficient recunoscut și important pentru a constitui un bun.

Concluzie: articolul 1 din Protocolul nr.1 aplicabil.

b) *Fondul* – Ținând cont de principiile ce reglementează domeniul public și absența aplicării în practică a demolării până în prezent, în speță nu a avut loc o privare de libertate. Absența reînnoirii autorizațiilor de ocupare privativă a domeniului public, ceea ce nu putea fi ignorat de reclamanți că se va întâmpla într-o zi, și ordonanța de a demola a caselor pot fi analizate ca o reglementare a modului de exercitare a dreptului de proprietate asupra bunurilor, în scopul unui interes general. În plus, motivarea refuzului de reînnoire a autorizațiilor eliberate de prefect se bazează pe prevederile Legii zonei de coastă. Ingerința urmarea un scop legitim de interes general, și anume, de a permite liberul acces la faleză. Urmează să se determine dacă, ținând cont de interesul reclamanților de a-și păstra casele, cerința de a remite locurile în situația inițială constituie un mijloc proporțional în raport cu scopul urmărit. Politicile de amenajare a teritoriului și protecția mediului înconjurător sau interesul general al comunității ocupă un loc preeminent, și lasă statelor o largă marjă de apreciere. Din momentul achiziției bunurilor, sau chiar din momentul construcției acestora, administrația cunoștea despre existența caselor, deoarece ocuparea acestora era condiționată de eliberarea unei autorizații, care preciza necesitatea de a asigura accesul continuu al publicului la faleză. Fiecare decizie prefecturală menționa durata autorizației și posibilitatea pentru administrare de a modifica sau retrage autorizația, în cazul în care consideră util, indiferent de motiv, fără ca beneficiarul să poată reclama pentru acest fapt o despăgubire. În plus, era menționat că acesta trebuie, dacă se

solicită, să restabilească locurile în starea lor inițială, prin demolarea instalațiilor construite pe domeniul public, inclusiv cele existente la data semnăturii deciziei. Astfel, reclamanții au știut dintotdeauna că autorizațiile erau precare și revocabile și, prin urmare, nu se poate imputa autorităților faptul că au contribuit la menținerea incertitudinii situației juridice a bunurilor. Este cert, aceștia au putut beneficia pe parcursul unei lungi perioade. Curtea nu vede nicio neglijență din partea autorităților, ci o toleranță a ocupării continue care, în plus, era reglementată. În consecință, reclamanții nu pot susține în mod justificat existența unei culpe a autorităților cu privire la incertitudinea ce plana asupra situației imobilelor, incertitudine acutizată odată cu trecerea timpului. De fapt, situația reclamanților s-a schimbat doar în 1986 urmare a adoptării Legii privind zonele de coastă; aceasta a pus capăt unei politici care urmărea protecția zonelor de coastă doar prin intermediul regulilor ce reglementau domeniul public într-o perioadă în care preocupările de amenajare a teritoriului și de protecție a mediului înconjurător nu atinsese nivelul de dezvoltare actual. În orice caz, toleranța menționată nu putea duce la legalizarea *ex post* a situației. În ceea ce privește caracterul adecvat al măsurii în raport cu scopul urmărit, de protecție a zonei de coastă, aparține autorităților naționale să decidă tipul de măsuri ce urmează a fi luate pentru această protecție. Refuzul de a reînnoi autorizațiile și restabilirea locurilor în starea anterioară construcției caselor, la care reclamanții au fost condamnați, fac parte din efortul de a asigura o aplicare coerentă și mai riguroasă a legii. Ținând cont de atractivitatea zonei de coastă, asigurarea unei urbanizări controlate și a liberului acces la zonele de coastă, necesită o politică mai fermă de gestionare a acestei părți din teritoriu. Aceasta este valabil pentru toate zonele litorale europene. A permite o derogare de la lege în cazul reclamanților, care nu dispun de drepturi legitime, ar fi contrar Legii privind zonele de coastă și contrar unei mai bune organizări a raportului între utilizarea privată și publică. De altfel, reclamanții au refuzat soluția de compromis și oferta prefectului de a continua să beneficieze de case cu anumite condiții, atunci când aceasta putea constitui soluția care permitea concilierea intereselor în cauză, fără a părea nerezonabilă. În cele din urmă, având în vedere regulile privind domeniul public și considerând faptul că reclamanții nu puteau ignora absența unei despăgubiri, care era în mod clar precizată în toate autorizațiile de ocupare temporară a domeniului public, acordate începând cu 1961 și 1951, lipsa unei îndemnizații nu constituie o măsură disproporționată în raport cu reglementarea utilizării bunurilor reclamantului, realizată în scopul de interes general. Reclamanții nu au suportat o sarcină excesivă și exorbitantă din cauza demolării imobilelor fără despăgubire. Nu a avut loc deci a încălcare a echilibrului între interesele comunității și cele a reclamanților.

Concluzie: absența violării (treisprezece voturi contra patru).

© Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului European (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Poate fi reprodușă în scop necomercial, cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului. Dacă intenționați să utilizați vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.